

Programma «ZIEDU PLAVAS» Saturs un pieteikšanās kārtība

07.10.2022.

Informatīvs seminārs

Ģirts Baranovskis un Maija Medne (DAP)

Sanāksmes programma (14:00 – 15:30)

- ▼ Programmas «ZIEDU PĻAVAS» saturs un pieteikšanās kārtība
- ▼ Jautājumi un atbildes

Pilotprogrammas konteksts

- ✓ ES nozīmes zālāju biotopi aizņem ~ 60 000 ha (mazāk nekā 1% no Latvijas teritorijas)
- ✓ ES nozīmes zālāju biotopu aizsardzības statuss vērtējams kā nelabvēlīgs (Biotopu direktīvas 17. panta ziņojums)
- ✓ Galvenie draudi: zālāju aparšana, apmežošana, pamešana, nepiemērota apsaimniekošana
- ✓ >80 % privātpersonu īpašumā
- ✓ Svarīgi, lai **potenciālie BVZ kļūst par pilnvērtīgiem BVZ** (tālāk iekļaujas kopējā sistēmā - *Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālājos (BDUZ)*)

Uz rezultātu orientēta pieeja

▼ 2 atbalsta pieejas:

- **Uz darbību orientēta pieeja**, piemēram, noteikumi LAD BDUZ maksājumu saņemšanai - līdz 15.augustam/15.septembrim nopļaut un savākt zāli. Maksājumu saņem, ja izpildītas noteiktās darbības (tiek pārbaudīts vai nopļauts). Sasniegtais dabas daudzveidības rezultāts netiek vērtēts. **Latvijā kopš 2004.gada.**
- **Uz rezultātu orientēta pieeja**. Maksājums atkarīgs no sasniegtā dabas daudzveidības rezultāta. Apsaimniekošanas pasākumi ir īpašnieka brīva izvēle. Vērtēts tiek rezultāts nevis paveiktās darbības. Rezultāta novērtēšanā iesaistās īpašnieks. **Latvijā šī pieeja līdz šim nav praktizēta, bet citās valstīs to izmanto.**

Programmas veidošana

- ✓ LIFE-IP LatViaNature kopdarbs: DAP + LLKC + VARAM + ViA + LU
- ✓ Pieejamais finansējums – 405 000 euro (saņems zālāju īpašnieki)
- ✓ Programmu koordinē – Dabas aizsardzības pārvalde (LIFE-IP LatViaNature)
- ✓ Plānots uzņemt ~675 ha ilggadīgo zālāju
- ✓ Programmas norise 2023. – 2026.g.

Pilotprogrammas mērķi

DABAS AIZSARDZĪBAS MĒRĶI

- Uzlabot bioloģisko daudzveidību potenciālajos bioloģiski vērtīgajos zālajos privātajās zemēs

ADMINISTRATĪVIE MĒRĶI

- Atrast labāko pieeju, procedūru, sistēmu
- Spēja sniegt priekšlikumus nacionālajam līmenim
- Efektivitāte (finanses/cilvēkresursi)
- Integrēt uz mērķi orientēto pieeju

SABIEDRISKIE MĒRĶI

- Izpratne par dabas daudzveidību
- Spēja motivēt zālāju īpašniekus
- Komunikācijas pieejas
- Konsultācijas
- Iesaiste monitoringā

Programmas galvenie elementi

- ▼ Programmā uzņem, noslēdzot līgumu, kur noteikti dalībnieku pienākumi un tiesības

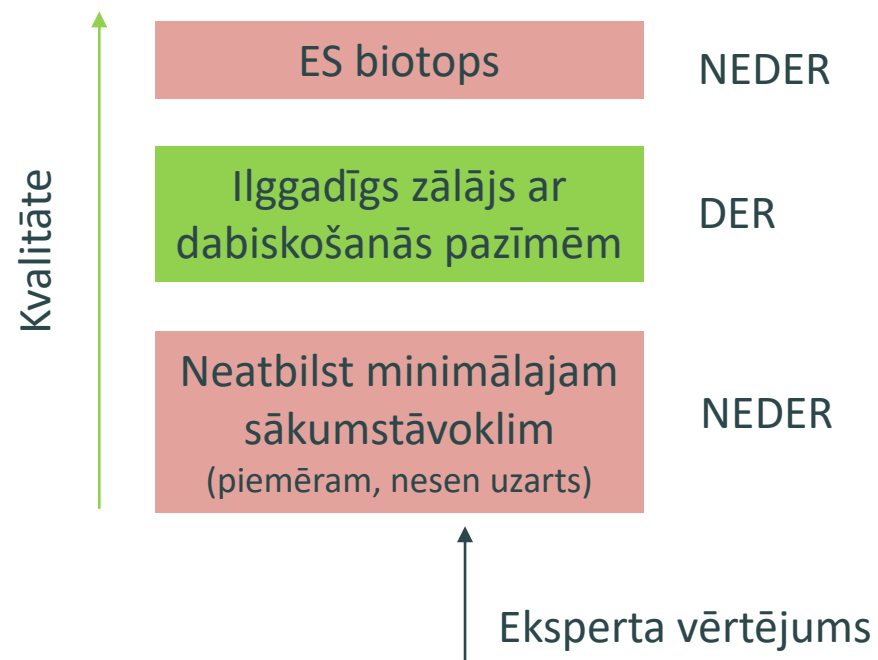
Zālāja apsaimniekotājs	Dabas aizsardzības pārvalde
Uzlabot zālāja bioloģisko daudzveidību, pielietojot savas zināšanas un pieredzi (virzās uz rezultātu)	Konsultatīvs atbalsts (t.sk. zālāju apsaimniekošanas plāna sagatavošana)
Piedalās apmācībās	Finansiāls atbalsts
Veic rezultātu novērtēšanu un iesniedz ikgadēju atskaiti	Sasniegtā rezultāta novērtēšana
Dalās ar gūto pieredzi	Apmācību organizēšana

Kas var pieteikties programmā?

▼ Dalībai Programmā var tikt uzņemti zālāji, kas atbilst šādām pazīmēm:

- zālāji, kas nav atzīti par ES nozīmes zālāju biotopiem;
- zālāji, kas neatrodas Natura 2000 teritorijās;
- minimālā atbalsttiesīgā platība – 0,1 ha;
- maksimālā atbalsttiesīgā platība vienam pieteicējam – 30 ha;
- atbalstam var pieteikt gan pļavas, gan ganības;
- atbalstam var pieteikt gan zālājus lauku blokos, gan ārpus tiem.

▼ Pieteikties var gan īpašnieki, gan apsaimniekotāji (nomas līgums līdz 2026.g.)

Kādus zālājus gaidām?

- ❖ ilggadīgs zālājs ar dabiskošanās pazīmēm
- ❖ nav arts pēdējos 10 gadus
- ❖ nav pilnībā aizaudzis ar invazīvām vai ekspansīvām sugām
- ❖ pēdējo gadu laikā bijis ekstensīvi apsaimniekots

Finansiālais atbalsts

- ❖ 2023.gada pirmajā pusē – fiksēts zālāja sākumstāvoklis (zinātniskais monitorings), līdz tam īpašnieks neuzsāk apsaimniekošanu.
- ❖ Kombinētajā pieejā – līdz 20. jūnijam katru gadu saskaņo minimālās darbības (ZAP).
- ❖ Katru gadu īpašnieks piedalās zālāja monitoringā (vienkāršā līmeņa monitorings) + eksperta apsekojums. lesniedz atskaiti līdz 30.septembrim.
- ❖ Pēc monitoringa rezultātiem DAP nosaka maksājumu klasi (1-5), kas nosaka finansiālā atbalsta lielumu.
- ❖ Samaksa tiek veikta līdz attiecīgā gada beigām.

Līmenis	1. līmenis	2. līmenis	3. līmenis	4. līmenis	5. līmenis
Likme (euro/ha)	87	115	150	179	203

Testēsim 2 pieejas

REZULTĀTA PIEEJA

- ❖ Finansiālā atbalsta apmēru nosaka tikai **pēc sasniegtā rezultāta** (zālāja dabiskošanās pakāpes).
- ❖ Apsaimniekošanas pasākumu izvēle ir zālāja īpašnieka ziņā.
- ❖ Piemēram, atbilstoši iegūtajam punktu skaitam zālājs atbilst 2.maksājumu klasei un īpašnieks saņem 115 euro/ha neatkarīgi no tā, kādus apsaimniekošanas pasākumus īpašnieks veicis.

Lielāka brīvība, bet arī finansiālā nenoteiktība

KOMBINĒTĀ PIEEJA

- ❖ Finansiālā atbalsta apmērs ir daļēji atkarīgs no sasniegtā rezultāta un **daļēji atkarīgs no veiktajiem apsaimniekošanas pasākumiem.**
- ❖ Zālāja īpašniekam jāveic noteiktas minimālās apsaimniekošanas darbības saskaņā ar zālāja apsaimniekošanas plānu.
- ❖ Izpildot plānā noteiktās darbības, zālāja īpašnieks **garantē iespēju saņemt atbalsta daļu par paveiktajiem darbiem** atbilstoši plānam.
- ❖ Piemēram, atbilstoši iegūtajam punktu skaitam zālājs atbilst 2.maksājumu klasei (115 euro/ha). Bet tā, kā plānā bija saskaņoti darbi 130 euro vērtībā, tad īpašnieks var saņemt garantēto 130 euro/ha. Ja, saskaņoti darbi 100 euro vērtībā, bet rezultāts atbilst 2.klasei, tad saņem pēc rezultāta - 115 euro/ha.

Mazāka brīvība, bet lielāka finansiālā noteiktība

Iesniedzējs:

Vārds, uzvārds vai juridiskas personas nosaukums:	
Personas kods vai reģistrācijas numurs:	
Dzīvesvietas vai juridiskā adrese:	
E-pasta adrese:	
Telefona numurs:	

Lūdzu izvērtēt mana ilggadīgā zālāja atbilstību daļībai programmā "ZIEDU PĻAVAS" (turpmāk – Programma) un atbilstības gadījumā uzņemt to Programmā.

Informācija par zālāju:

Kadastra apzīmējums/i:	Zālāja lauka bloka numurs/i (ja ir):	Pieteiktā platība (ha):	Apvilkt apsaimniekošanas veidu		
			pļava	ganības	abi
			pļava	ganības	abi
			pļava	ganības	abi
			pļava	ganības	abi

Lūdzu norādīt, kad zālājs (tā daļa) pēdējo reizi ticis uzarts (atzīmēt ar "X"):

- pēdējo 5 gadu laikā
  pirms 6-10 gadiem
  nav bijis uzarts vismaz pēdējos 10 gadus
  nav zināms

Esmu pieteikto zālāju:

- īpašnieks
  lietotājs (nomnieks)
  dažādi

Programmas prioritāte:

<p>Norādīt pieeju, saskaņā ar kuru vēlētos saņemt atbalstu Programmas ietvaros (atzīmēt ar "X"):</p>	
<p>☐ Uz rezultātu orientēta pieeja (Apsaimniekošanas pasākumu izvēle ir tikai īpašnieka ziņā. Samaksas apmērs atkarīgs tikai no sasniegtā rezultāta.)</p>	<p>☐ Kombinētā pieeja (Zālāja īpašniekam jāveic noteiktas minimālās apsaimniekošanas darbības saskaņā ar zālāja apsaimniekošanas plānu. Pārējās darbības zālāja īpašnieka ziņā. Samaksas apmērs saistīts gan ar apsaimniekošanas darbībām, gan sasniegto rezultātu.)</p>

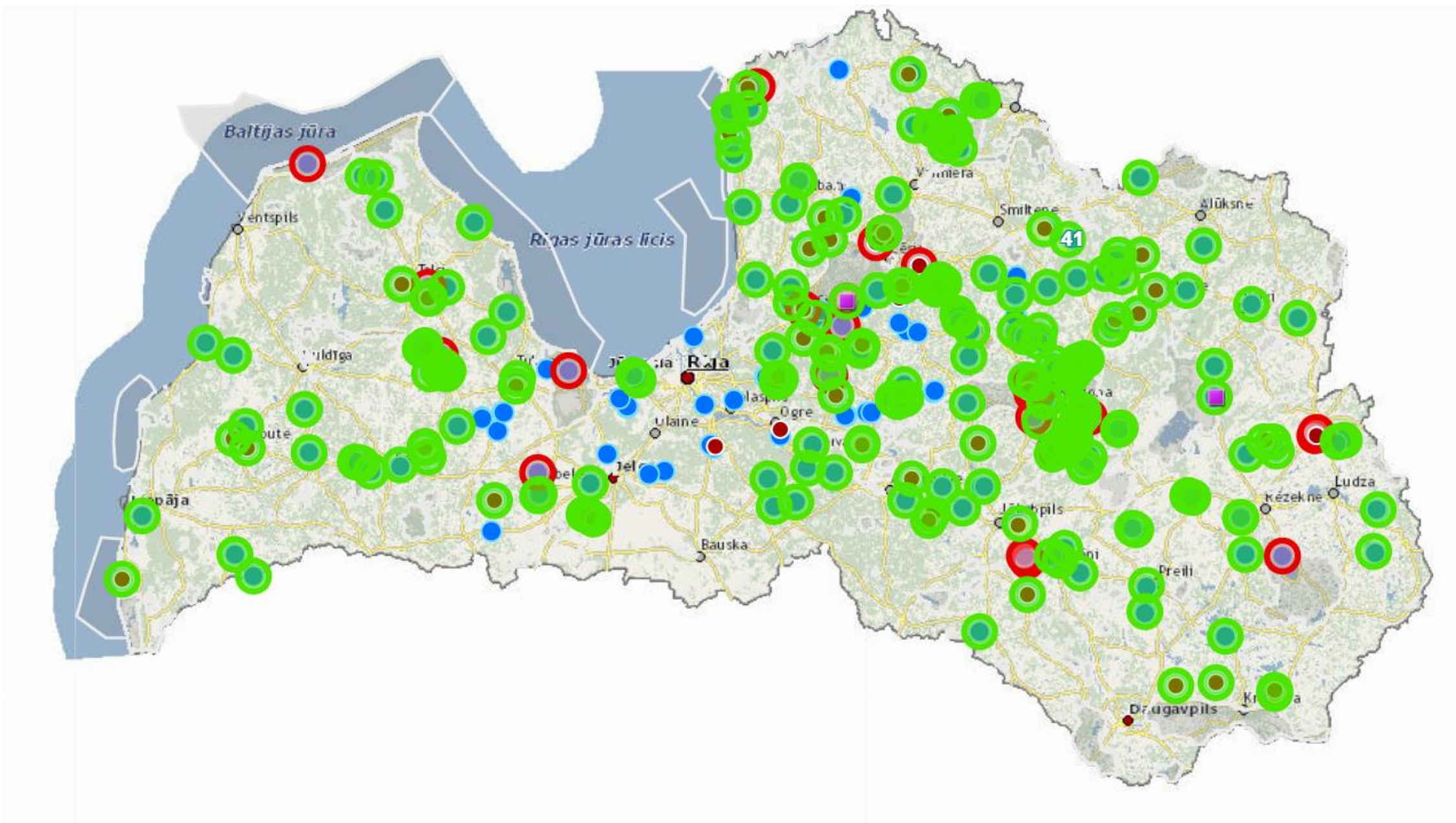
Pieteikšanās un saziņa

- ❖ Pieteikumu DAP iesniedz:
  - sūtot elektroniska dokumenta veidā, kas parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu, uz DAP e-pasta adresi zieduplavas@daba.gov.lv līdz 24.oktobrim plkst. 23.59
  - papīra dokumenta veidā iesniedzot (ar pastu, ar kurjerpastu vai personīgi) DAP adresē Baznīcas iela 7, Sigulda, Siguldas novads, LV-2150 līdz nolikumā noteiktā pieteikumu iesniegšanas termiņa dienas plkst. 17.00.
- ❖ Pieteikums, kas iesniegts elektroniska dokumenta veidā, skaitās iesniegts un saņemts, ja uz pieteicēja e-pastu atnāk apstiprinoša vēstule no DAP par pieteikuma saņemšanu.
- ❖ Pieteikumu izvērtēšanu un zālāju atlasi DAP veic divu mēnešu laikā pēc pieteikšanās termiņa beigām.
- ❖ Par atlasī dalībai programmā DAP sazinās ar pieteicēju uz pieteikumā norādīto pieteicēja e-pasta adresi. Iesniedzot pieteikumu, pieteicējs piekrīt elektroniskai sarakstei bez elektroniskā paraksta.

Atskats uz vasaru. Sākotnējā apzināšana.

- ▼ Lai apzinātu potenciālo dalībnieku un zālāju daudzveidību, organizējam sākotnējo zālāju apzināšanu
- ▼ Saņēmām vairāk nekā 230 pieteikumu
- ▼ Apsekoti vairāk nekā 1000 ha zālāju
- ▼ Arī vasarā apsekotajiem jāiesniedz oficiāls pieteikums
- ▼ Atbalsts karšu sagatavošanā

Kā notiks vērtēšana?

- ▼ Pieteikumu vērtēšana ietver trīs posmus:
  - 1) administratīvo kritēriju vērtēšana (vai parakstīts pieteikums utt.)
  - 2) izslēgšanas kritēriju vērtēšana (vai nav N2000, vai nav biotops utt.) + eksperta vērtējums par minimālo atbilstību.
  - 3) saturisko kritēriju vērtēšana:
    - ar dažādu sākumstāvokli;
    - robežošanās ar ES nozīmes zālāju biotopiem;
    - pļavas un ganības;
    - dažādās Latvijas vietās;
    - dažādu platību zālāji.

Kā notiks saturisko kritēriju vērtēšana?

Nr.	Kritērijs	Apjoms 675 ha
1.	Platība. Prioritāte lielākajiem. No vienas saimniecības – līdz 30 ha.	Pirmie 300 ha.
2.	Robežošānās ar ES nozīmes zālāju biotopiem. Papildus – platības kritērijs.	Nākamie 100 ha.
3.	Apsaimniekošanas veids. Uzņemam pēc iespējas daudz ganības.	Nākamie 100 ha.
4.	Zālāji dažādās Latvijas vietās. Kur mazāk tur priekšroka.	Nākamie 50 ha.
5.	Zālāji ar dažādām platībām. 0,1-1 ha/1,1-3 ha/ 3,1-10 ha/ >10 ha. Līdz 25 dalībnieki no katra.	Nākamie 50 ha.
6.	Proporciju izlīdzināšana, ņemot vērā pieteikumu saturu.	Pārējie 75 ha.

Stāvoklis 1	Stāvoklis 2	Stāvoklis 3	Stāvoklis 4	Stāvoklis 5	Jāprecizē
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-----------

Zālāja sākumstāvokļa vērtējums tiek noteikts vienīgi ar mērķi, lai nodrošinātu, ka programmā tiek uzņemti zālāji ar dažādu sākotnējo kvalitāti, kas vēlāk ļaus izdarīt secinājumus par programmas piemērotību dažādiem zālāju kvalitātes līmeņiem. Līdz ar to **augstāks punktu skaits sākumstāvokļa vērtējumā negarantē iespēju prioritāri tikt uzņemtam programmā.**

Izstāšanās un sankcijas

- ❖ Ja zālāja kvalitāte pasliktinās, salīdzinot ar sākumstāvokli – nesaņem atlīdzību par attiecīgo gadu.
- ❖ Ja zālāja kvalitāte pasliktinās zem kritiskā sliekšņa (piemēram, zālāju uzar) – izslēdz no programmas un saņemtais atbalsts jāatmaksā.
- ❖ Citas sankcijas (līgumsods) – ja kavē atskaites iesniegšanu vai neapmeklē mācības.
- ❖ Ja Programmas periodā sasniedz BDUZ līmeni – ļauj turpināt dalību.
- ❖ Ja sasniedz BVZ un vēlas pieteikties BDUZ, tad pārtrauc dalību programmā.

Līgumu slēgšana

- ▼ Ar katru programmā uzņemto dalībnieku tiks noslēgts līgums, kur noteiktas tiesības un pienākumi
- ▼ 2023.g. pirmajā pusē iepazīstināsim ar monitoringa metodiku
- ▼ 2023.g. pirmajā pusē (un turpmāk katru gadu) kombinētajai pieejai saskaņosim zālāju apsaimniekošanas plānu
- ▼ Dalībniekus, kurus neuzņemsim, iespēju robežās konsultēsim

Kontaktinformācija

▼ **Informācija mājaslapā:** <https://latvianature.daba.gov.lv/ziedu-plavas/>

▼ **Par vispārīgiem jautājumiem:** zieduplavas@daba.gov.lv

▼ **Par zālāja bioloģisko daudzveidību:**

Maija Medne

Zālāju biotopu eksperte

maija.medne@daba.gov.lv

Tel: 26741537

▼ **Par programmas administratīvajiem jautājumiem:**

Ģirts Baranovskis

Kompensāciju nodaļas vadītājs

girts.baranovskis@daba.gov.lv

Tel: 20233934

ES LIFE Programmas projekts
"Natura 2000 aizsargājamo teritoriju pārvaldības
un apsaimniekošanas optimizācija"
(LIFE19 IPE/LV/000010 LIFE-IP LatViaNature)

Paldies!

latvianature.lv

